

T-Mobile Hrvatska d.o.o.
Ulica grada Vukovara 23, Zagreb

**Hrvatska agencija za poštu
i elektroničke komunikacije**
Jurišićeva 13, p.p. 162
10002 Zagreb

Od Sektor za pravne poslove i regulativu
Kontakti Telefon: +385 1 4982 027, Telefaks: +385 1 4982 044
Datum 23.07.2009.
Tema Javna rasprava – Plan dodjele radijskih frekvencija za područje zemaljske radiodifuzije (148,5 kHz – 1492 MHz)

Poštovani,

Slijedom otvorene javne rasprave o donošenju Plana dodjele radijskih frekvencija za područje zemaljske radiodifuzije (148,5 kHz – 1492 MHz) (dalje u tekstu: Plan dodjele) u nastavku se navode komentari T-Mobile Hrvatska d.o.o. na predloženi Plan dodjele.

Odredbama članka 82. Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN 73/2008, dalje u tekstu: Zakon) i članka 3. Pravilnika o uvjetima dodjele i uporabe radiofrekvencijskog spektra (NN 136/2008, dalje u tekstu: Pravilnik) određeno je kako se planom dodjele radijskih frekvencija podrobno utvrđuju uvjeti dodjele i uporabe radijskih frekvencija u okviru pojedinih radiofrekvencijskih pojaseva.

Za razliku od tih odredbi u dokumentu koji je stavljen na javnu raspravu navedeno je kako se Plan dodjele u prvom redu donosi za određenu namjenu odnosno za „*područje zemaljske radiodifuzije*“, a ne za frekvencijsko područje (148,5 kHz – 1492 MHz). Drugim riječima, iz navedenog bi slijedilo da se predloženim Planom dodjele određuje koja se sve frekvencijska područja mogu koristiti za zemaljsku radiodifuziju, što je prema našem mišljenju suprotno navednim odredbama Zakona i Pravilnika.

Ujedno predloženi Plan dodjele po svojoj strukturi nije usklađen niti s posljednjim donesenim planom dodjele od strane Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije (dalje u tekstu: Agencija) za frekvencijske pojaseve 880-915/925-960 MHz i 1710-1785/1805-1880 MHz.

Naime. plan dodjele za frekvencijske pojaseve 880-915/925-960 MHz i 1710-1785/1805-1880 MHz koji je donesen od strane Vijeća Agencije 19. lipnja 2009. godine za razliku od predloženog Plana dodjele ne navodi namjenu, odnosno primjenu, u samom nazivu plana. Nadalje, u donesenom planu dodjele precizno je navedeno na koje se radiofrekvencijske pojaseve plan dodjele odnosi u skladu s navedenim u Pravilniku o namjeni radiofrekvencijskog spektra (NN 136/2008), odnosno Tablici namjene radiofrekvencijskog pojasa (dalje u tekstu: Tablica namjene) koja je sastavni dio Pravilnika o namjeni radiofrekvencijskog spektra. Pri tome je odstupanje napravljeno tek pri povezivanju pojedinih susjednih radiofrekvencijskih pojaseva (880-890/925-935 MHz i 890-915/935-942/942-960 MHz) kojima je, bitno je naglasiti, svima primarna namjena isključivo pokretna služba.

T-Mobile Hrvatska d.o.o.

Adresa Ulica grada Vukovara 23, 10000 Zagreb, Hrvatska
Kontakti Telefon: +385 1 4982 000, Telefaks: +385 1 4982 011, Internet: www.t-mobile.hr
Poslovna banka 2360000-1101627827, Zagrebačka banka d.d. Zagreb; MB: 1679201
Nadzorni odbor I. Mudrinić - predsjednik
Uprava R. Rathgeber - predsjednik, J.P. Czapan, D. Daraboš, B. Poldrugač, B. Skaramuča, M. Zesch
Registar Trgovački sud u Zagrebu, MBS: 080443683
trg. društava Temeljni kapital: 1.478.000.000,00 kuna

Stoga smatramo kako bi u cilju ispunjavanja gore navedenih odredbi Zakona i Pravilnika predloženi Plan dodjele u prvom redu bilo potrebno izmijeniti na način da se isti **podijeli na planove dodjele radijskih frekvencija u okviru pojedinih radiofrekvencijskih pojaseva** sukladno navedenom u Tablici namjene.

Pri tome povezivanje više susjednih radiofrekvencijskih pojaseva u načelu nije upitno ukoliko namjena pojedinog radiofrekvencijskog pojasa nije određena za više namjena na primarnoj osnovi.

Međutim, predloženim Planom dodjele frekvencijski pojas 470,0 MHz – 862,0 MHz povezuje više susjednih radiofrekvencijskih pojaseva iz Tablice namjene, pri čemu je za jedan od povezanih radiofrekvencijskih pojaseva (790,0 – 862,0 MHz) u Tablici namjene osim namjene za radiodifuzijsku službu određena i pokretna služba s dodjelom na primarnoj osnovi.

Stoga smatramo kako čak i neovisno o prihvaćanju prethodno navedenog prijedloga za donošenje pojedinačnih planova dodjele radijskih frekvencija, u slučaju ako će se jedan plan dodjele radijskih frekvencija referirati na cijeli frekvencijski pojas 470,0 – 862,0 MHz, u istom mora biti određen poseban frekvencijski pojas 790,0-862,0 MHz za koji će biti jasno naznačeno kako je moguća namjena ne samo za radiodifuzijsku službu (TV, DTV), nego i za pokretne službe (IMT) sukladno navedenom u Tablici namjene.

Naime, osim što je na Svjetskoj radiokomunikacijskoj konferenciji 2007. godine (dalje u tekstu: WRC07) otvorena mogućnost za primjenu pokretnih službi u frekvencijskom pojasu 790-862 MHz (dalje u tekstu: 800 MHz pojas), isto je preuzeto i u Republici Hrvatskoj donošenjem Tablice namjene u 2008. godini.

Općenito, prelaskom s analognog emitiranja na digitalno emitiranje televizijskih programa oslobađa se značajni dio spektra – digitalna dividenda, pri čemu je 800 MHz pojas posebno pogodan za razvoj novih elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga u području pokretnih širokopojsnih i multimedijjskih usluga. Na taj način pruža se jedinstvena mogućnost koja može snažno utjecati ne samo na budući razvoj elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga nego i na ekonomski razvoj cijelog društva.

Europska komisija prepoznala je značaj digitalne dividende, te je pristupila određivanja najprikladnije strategije, koja će, iako se odnosi na područje Europske unije, neizbježno imati utjecaj na cijelu Europu.

Temeljem postignutog dogovora na WRC-07 na području Europske unije provedeno je ili je u tijeku više javnih rasprava, te je objavljeno više dokumenata iz kojih slijedi vrlo jasna poruka Europske komisije kako primjena 800 MHz pojasa za pokretne usluge nije upitna.

Pri tome se naglašava kako je u trenutnoj ekonomskoj krizi dodatno naglašena nužnost stvaranja dostatnih radiofrekvencijskih resursa za bežične komunikacije koje trenutno predstavljaju najvitalniju poveznicu u lancu tehnoloških inovacija. One su ključne u stvaranju povećane efikasnosti u široj ekonomiji, te su stoga ključni pokretači ekonomskog oporavka.¹

¹ European Commission, Information Society and Media Directorate-General: „Consultation document – Transforming the digital dividend opportunity into social benefits and economic growth in Europe“, 10 July 2009

U skladu s time kao žurna mjera predlaže se prihvaćanje odluke Europske komisije o tehničkom usklađivanju u 790-862 MHz području početkom 2010. godine. Paralelno se namjerava predložiti državama članicama Europske unije i suzdržavanje od bilo kakvih regulatornih postupaka vezanih uz uporabu 800 MHz područja koja bi mogla proturječiti ili komplicirati primjenu mjera tehničkog usklađivanja koje se planira na EU razini.

Navedeni prijedlozi žurnih mjera temelje se i na nacrtu studije širokog opsega čiji je cilj analiza i procjena raznih socijalnih i ekonomskih aspekata kroz primjenu prikladnih ekonomskih modela.

Istodobno s navedenim aktivnostima, Europska komisija je zatražila i poduzimanje odgovarajućih koraka na razini Europske konferencije poštanskih i telekomunikacijskih uprava (CEPT). Podsjećamo kako je rezultat toga upravo javna rasprava u tijeku o setu nacrtu CEPT i ECC odluka i preporuka koje se odnose na način korištenja pojedinih usluga u 800 MHz području.

Sve navedene aktivnosti se poduzimaju prvenstveno radi budućeg što učinkovitijeg korištenja 800 MHz pojasa što se prvenstveno želi postići koordiniranim pristupom na razini Europske unije sukladno međunarodno prihvaćenim frekvencijskim planovima.

Prednosti međunarodnog koordiniranog pristupa u osiguranju raspoloživosti 800 MHz pojasa za nove pokretne elektroničke komunikacijske mreže i usluge u Europi očituju se u realizaciji ekonomije razmjera u industriji te njihovom pozitivnom učinku na samo društvo s obzirom da takva koordinacija pretpostavlja stvaranje raspoloživih sličnih frekvencijskih područja, karakteristika kanala, tehničkih uvjeta za razvoj industrije, te sklapanje sporazuma o frekvencijskom usklađivanju među pojedinim državama. Takav koordinirani pristup stvara preduvjete i za korištenje mogućnosti međunarodnog roaminga pri pružanju usluga u 800 MHz području.²

Stoga pozdravljamo prvi korak Agencije, koji je učinjen donošenjem Pravilnika o namjeni radiofrekvencijskog spektra i Tablice namjene, prema usklađivanju namjene, odnosno primjene, 800 MHz područja u Republici Hrvatskoj sukladno onima u Europskoj uniji.

Međutim, predloženim Planom dodjele u dijelu koji se odnosi na 800 MHz područje ne nastavlja se u smjeru koji je omogućen Tablicom namjene. Prihvaćanje Plana dodjele kako je predloženo od strane Agencije potencijalno dovodi u pitanje **usklađivanje korištenja 800 MHz područja s onim u Europi** i mogućnosti za buduću odgovarajuću međunarodnu koordinaciju, čime se otvara rizik stvaranja posebnog tržišta u Republici Hrvatskoj različitog od onoga u Europskoj uniji, a što ne pridonosi stvaranju mogućnosti za implementaciju naprednih pokretnih širokopojasnih usluga i budućem investiranju na način koji bi rezultirao najvećim pogodnostima za krajnje korisnike, posebno u razdoblju kada nadležna tijela Republike Hrvatske ističu bitnost i prioritetnost razvoja navedenih usluga. Dodatno, izostavljanjem navođenja mogućnosti za primjenu pokretnih službi u 800 MHz području ograničava i operatore u razvoju strategije poslovanja i planiranju budućih investicija.

Slijedom navedenog smatramo kako plan dodjele radijskih frekvencija **mora sadržavati posebno izdvojeno 790,0-862,0 MHz frekvencijsko područje**. Pri tome, smatramo kako je potrebno navesti kako je namjena 790,0-862,0 MHz frekvencijskog područja za radiodifuzijske i pokretne službe, a radi omogućavanja principa tehnološke neutralnosti potrebno je navesti i druge moguće širine kanala na sljedeći način: „*maksimalno u širini dodjeljenog frekvencijskog pojasa*“ (s obzirom da je za UMTS širina kanala 5MHz, dok će u slučaju LTE biti će moguće različite širine kanala).

² EC, DG INFOSOC, Radio Spectrum Policy Group Opinion on the Digital Dividend, RSPG09-272, 13 May 2009

Također, smatramo kako pri izdavanju dozvola za uporabu 790,0-862,0 MHz frekvencijskog područja za TV, DTV primjenu Agencija mora uzeti u obzir budući razvoj elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga, te postupiti na način da se dozvolama za radiodifuzijsku namjenu u 790,0-862,0 MHz frekvencijskog područja ne bi u **duljem vremenskom razdoblju zatvorila ili ugrozila mogućnost za buduću implementaciju novih pokretnih širokojasnih usluga pristupa internetu u Republici Hrvatskoj**, te time dovelo u pitanje i daljnje mogućnosti ostvarivanja strateških ciljeva Republike Hrvatske u dijelu koji se odnosi na program e-Hrvatske, odnosno ukupni razvoj širokopoasnog pristupa internetu u Republici Hrvatskoj.

Nadalje, skrećemo pažnju Agenciji da je radiofrekvencijski pojas 790,0-862,0 MHz u prihvaćenoj Startegiji prelaska sa analognog na digitalno emitiranje televizijskih programa u Republici Hrvatskoj (Prilog C) predviđen za IMT.

Nastavno na sve navedeno, pozivamo Agenciju da prouči iznesene komentare i prijedloge izmjena, te iste prihvati u cilju ispunjavanja načela i ciljeva navedenih u članku 5. stavku 3. Zakona o elektroničkim komunikacijama.